

УДК 378.018

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/39-3-33>**Олена СТАТІВКА,***orcid.org/0000-0002-9956-9082*

кандидат педагогічних наук,

завідувач кафедри іноземних мов

факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

(Харків, Україна) *orlova-helena@gmail.com***Наталія ЧАГРАК,***orcid.org/0000-0002-1583-2278*

доктор педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов і країнознавства

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

(Івано-Франківськ, Україна) *nchahrak@ukr.net***Маріанна ЖУМБЕЙ,***orcid.org/0000-0002-8883-4135*

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов і країнознавства

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

(Івано-Франківськ, Україна) *marja-iva@ukr.net*

МЕТОДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ ЗВО

В умовах обмеження соціальної взаємодії, що є наслідком пандемії Covid-19, дистанційне навчання стало ключовим елементом навчального процесу кожного студента, незалежно від напрямку підготовки. Підходи організації навчання у ЗВО зазнають трансформації, проте, окрім викликів, вітчизняна система освіти отримала реальні можливості для оновлення методів взаємодії педагогів і студентів, а також практики застосування нових знань, що особливо важливо при вивченні іноземних мов. Якість освіти визначає рівень професійної компетентності та грамотності фахівців у майбутньому, а тому перманентний аналіз методів дистанційного навчання та пропозиції щодо їх вдосконалення є особливо актуальними та перспективними напрямками для дослідницької роботи.

Отже, наукова стаття являє собою оригінальне дослідження методів дистанційного навчання іноземних мов студентів ЗВО як перспективних форм організації освітніх процесів в умовах обмеження соціальної взаємодії.

Дослідження проблематики здійснювалось завдяки застосуванню методів порівняння, абстракції, аналізу та узагальнення.

На основі ґрунтовного теоретико-методологічного аналізу, а також дослідження практики дистанційного навчання іноземних мов було визначено, що така форма навчання є неформальною, проте в умовах карантинних обмежень її можна охарактеризувати як більш адаптивну та перспективну для розвитку порівняно із традиційною очною. Авторами було визначено, що дистанційне навчання іноземних мов має сукупність переваг, зокрема оптимізація навчального процесу, яка полягає у взаємоузгодженні навчального процесу із буденним життям і студентів, і викладачів; використання сучасних інструментів для обміну інформаційними даними; можливість поєднання викладацької та наукової діяльності із самонавчанням; поширення практики застосування електронних ресурсів та он-лайн матеріалів, що є важливим етапом для підвищення цифрової грамотності учасників навчального процесу та обов'язковою характеристикою сучасного фахівця в умовах глобальної цифровізації. Визначено, що з метою вдосконалення методів дистанційного навчання іноземних мов доцільним є раціональне використання всіх переваг ІКТ та технік мультисенсорного навчання.

Ключові слова: дистанційна освіта, дистанційне навчання іноземних мов, вища освіта, мультисенсорне навчання, інформаційно-комунікаційні технології, неформальне навчання.

Olena STATIVKA,
orcid.org/0000-0002-9956-9082
Candidate of Pedagogical Sciences,
Head of the Department of Foreign Languages
of the Faculty № 1
Kharkiv National University of Internal Affairs
(Kharkiv, Ukraine) orlova-helena@gmail.com

Nataliya CHAHRAK,
orcid.org/0000-0002-1583-2278
Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages and Country Studies
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) nchahrak@ukr.net

Marianna ZHUMBEI,
orcid.org/0000-0002-8883-4135
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages and Country Studies
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) marja-iva@ukr.net

METHODS OF DISTANCE LEARNING OF FOREIGN LANGUAGES OF STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Distance learning as an alternative to regular tuition may be a way of allows students to acquire a certain level of knowledge under social interaction limiting conditions, regardless of specialty chosen. Learning environments is being transformed from one of traditional to one of non-formal learning; present-day higher education learns the great challenges, as well as the real opportunities for the updated methods of collection, storage, processing and working with information and practice of using of knowledge and skills. So, the use of information technologies and methods of distance learning are a sufficiently broad theme of topical interest, especially in second or foreign language learning. Moreover, the quality of foreign language learning affects the level of training and qualification in future professional careers.

So, the article is devoted to the analysis of the current methods and approaches of organization the distant learning of foreign languages of students in higher educational establishments as promising way for improvement of academic experience under social interaction limiting conditions; in science paper distant learning of foreign languages is analyzed as modern method, which improves the quality of higher education and supplements to the traditional ways of foreign language learning and teaching.

Comparison, methods of abstraction, analysis and generalization are the research methods which were used in the article.

So, based on theoretical and methodological research and on an in-depth analysis of foreign language learning practice, it was determined that the distance learning is non-formal type of education, but has a lot of prospects for the development in the context of quarantine restrictions. Distant learning of foreign languages has numerous advantages such as, in particular, the optimization of the learning process with respect to achieving time and quality; using modern communication tools to encourage information and knowledge exchange; the feasibility of complementing the foreign language learning by self-directed learning; the use of existing electronic resource networks what is important to achieve an improved level of digital literacy and competent in future professional careers in the global labour market. Furthermore, ways for strengthening the development of distant learning of foreign languages of students are proposed by authors; for example, by taking advantage of information technologies to learning or taking of multisensory learning techniques.

Key words: *distance education, distant learning of foreign languages, higher education, multisensory learning, information and communication technologies, non-formal learning.*

Постановка проблеми. В умовах динамічних змін, глобалізації та високого рівня мобільності висококваліфікованих спеціалістів іноземна мова характеризується як ключовий інструмент забезпечення комунікаційних процесів, а тому її навчання має здійснюватись із дотриманням вимог сучасного інформатизованого простору, а також обмежень щодо соціальної взаємодії.

Дистанційне навчання іноземних мов – це новий етап на шляху реформування традиційної системи освіти, який передбачає розширення кола можливостей учасників навчального процесу, створення оптимального освітнього середовища для студентів ЗВО та поширення інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні як найбільш зручних інструментів забезпечення

комунікації між викладачем і студентом, передачі та опрацювання навчального матеріалу, а також вдосконалення мовних навичок і знань. Вивчення іноземних мов є обов'язковим етапом на шляху повноцінної інтеграції у світове співтовариство; якість знань студентів визначає рівень їх майбутньої компетентності і професіоналізму, а тому методи навчання мають перманентно вдосконалюватись, оновлюватись з метою вибору найбільш оптимальних із сукупності альтернативних.

Сьогодні дистанційне навчання, з одного боку, є необхідністю, яка виникла внаслідок пандемії Covid-19, проте, з іншого боку, його варто детермінувати як можливість для докорінної зміни традиційної системи освіти. В контексті окреслених аспектів дослідження методів дистанційного навчання іноземних мов студентів ЗВО необхідне для систематизації їх переваг і недоліків, а також визначення перспектив підвищення якості освіти в умовах активного розвитку міждержавної співпраці і мобільності людського капіталу, а також реалізації Україною євроінтеграційних прагнень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методам дистанційного навчання іноземних мов у ЗВО України, зокрема актуальним тенденціям, закономірностям та особливостям організації навчального процесу студентів в умовах карантинних обмежень, присвячено праці багатьох науковців, таких як В. Биков, Ю. Богачков, О. Пінчук, О. Спірін, Л. Лупаренко. Дослідники перманентно аналізують значення методів дистанційного навчання в умовах пандемії Covid-19; О. Спірін та Л. Лупаренко (Спірін, Лупаренко, 2017: 196) провели дослідження рівня ефективності різних інструментів, що використовують для організації дистанційного навчання та підтримки неперервності навчального процесу у ЗВО України; В. Биков зауважив, що «дистанційна освіта є початковим кроком багатоетапної концепції формування глобального освітнього інформаційного простору» (Биков та ін., 2020: 27). В. Мізюк дослідила тенденції інтеграції традиційної освіти із дистанційною, важливість поширення цифрових ресурсів як методу організації навчального процесу, з одного боку, та підвищення рівня цифрової грамотності педагогів і студентів, з іншого (Мізюк, 2019). А. Хуторський (Блощинський, 2015: 12) методами дистанційного навчання визначає сукупність організаційних інструментів (сучасних засобів телекомунікації), за допомогою використання яких суб'єкти навчання, розділені відстанню, здійснюють освітній процес. Р. Шаран (Шаран, 2010: 37) визначає дистанційне навчання як самостійну педагогічну технологію,

в основі якої лежить керована, дидактично забезпечена та контрольована самостійна робота здобувачів освіти; при цьому методами забезпечення навчального процесу є сучасні засоби зв'язку (комп'ютери, телекомунікаційні мережі тощо).

Проблеми вивчення іноземної мови студентами вітчизняних лінгвістичних і нелінгвістичних ЗВО, а також особливості організації дистанційного навчання досліджують багато вчених сучасності, таких як Б. Беляєва, І. Зимня, А. Маркова, Ю. Маслова, Н. Симонова, Є. Шубіна, Л. Голубнича, Л. Байбекова Л. Цвях та інші. Дослідники (Holubnycha, Vaibekova, 2020) у своїх працях охарактеризували особливості застосування хмарних сервісів у навчанні іноземних мов студентів в умовах обмеження соціальної взаємодії; Л. Цвях та Д. Кононова у своїй науковій роботі обґрунтували переваги дистанційного вивчення іноземних мов; науковці стверджують, що «використання комп'ютерного чи електронного словника, створеного на основі сучасних досягнень інформаційних технологій позитивно впливає на формування лексичних та перекладацьких навичок» (Tsviak, Kononova, 2020: 346).

Мета статті – аналіз існуючих методів дистанційного навчання іноземних мов студентів ЗВО як перспективних інструментів вдосконалення освітніх процесів в умовах обмеження соціальної взаємодії. Для досягнення поставленої мети було сформовано та вирішено такі **завдання**:

- дослідити сутність та різновиди актуальних методів дистанційного навчання іноземних мов студентів ЗВО;
- охарактеризувати тенденції використання та розвитку методів дистанційного навчання іноземних мов в умовах ускладнення соціальної взаємодії;
- визначити переваги та перспективи розвитку методів дистанційного навчання іноземних мов.

Виклад основного матеріалу. Традиційна система освіти втрачає свою ефективність, оскільки не відповідає тенденція та закономірностям трансформації сучасного соціуму. В умовах цифровізації, яка має досить високий рівень (84,0% – узагальнений показник серед країн-членів ЄС та 51,0% – середній загальноосвітній показник за 2018 рік) (European Commission, 2020), використання інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) є обов'язковою умовою збереження балансу між трудовою діяльністю, буденним життям та навчальним процесом.

Безперервна освіта впродовж життя, самодисципліна, саморозвиток – все це сьогоднішні тренди, сформовані під впливом глобалізації, цифровізації

та інтеграції традиційної системи освіти до глобального високо інформатизованого освітнього простору. В умовах динамічних трансформацій дистанційне навчання студентів стало більш пріоритетним, оскільки характеризується високим ступенем гнучкості, адаптивності, автономності та пристосовуваності до потреб і інтересів студентів, а також педагогів. Основними інструментами організації навчального процесу дистанційно є сукупність методів – синхронних та асинхронних прийомів і механізмів, що забезпечують індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних технологій та ІКТ (Закон України «Про освіту» від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII).

Навчання студентів лінгвістичних та нелінгвістичних ЗВО України іноземних мов в умовах карантинних обмежень перетворилось із традиційного аудиторного у неформальне мультикомпонентне, яке, завдяки використанню сукупності переваг ІКТ та електронного середовища, дає можливості для розвитку мультисенсорних технологій сприйняття, опрацювання, засвоєння інформації, а також вдосконалення мовних навичок найбільш зручними для студента способами. Інтеграція звуків, текстів, образів та рухів формує новітнє, надзвичайно багате за своїми можливостями навчальне середовище. Воно перетворює традиційний навчальний процес на цікаву віртуальну взаємодію між педагогом, студентом та новітніми технологіями, що сприяє значному збільшенню відсотка залучення студентів у процес навчання.

Вивчення іноземних мов є важливим елементом самонавчання кожного сучасного студента.

В умовах євроінтеграції значення мультилінгвізму росте, оскільки якість мовних знань та умінь працювати із використання декількох мов визначає привабливість студента як майбутнього спеціаліста, відкриває додаткові можливості для роботи на глобальному ринку та реалізації власних прагнень і амбіцій. Як відображають статистичні дослідження, рівень вивчення іноземних мов в країнах європейського континенту стабільно росте (рис. 1). Серед пріоритетних є англійська, іспанська, французька, німецька та італійська мови.

Обмеження соціальної взаємодії внаслідок пандемії Covid-19 можна визначити як поштовх для трансформації традиційної системи освіти, а тому 2020/2021 навчальний рік став етапом кардинальних змін. На противагу традиційним методам навчання прийшли дистанційні, які в умовах вітчизняних перманентних реформаций досі знаходяться на етапі впровадження і розвитку. Опитування серед вітчизняних здобувачів та викладачів відобразило, що кожний сьомий респондент з числа здобувачів вищої освіти (а це орієнтовно 15,0% відповідей) вважає, що навчання за допомогою використання дистанційних методів не є ефективним, оскільки не має належного організаційно-методичного підґрунтя та сучасного інструментарію реалізації. Окрім того, інформаційно-цифрова грамотність вітчизняного населення також має недостатньо високий рівень. Проте, решта респондентів переконана, що методи дистанційного навчання є перспективними та загалом позитивно розглядають питання щодо можливості ефективного навчання із використанням ІКТ (Державна служба якості освіти України, 2021: 15).

Всю сукупність актуальних методів дистанційного навчання іноземних мов можна розподілити на дві групи – синхронні (synchronous

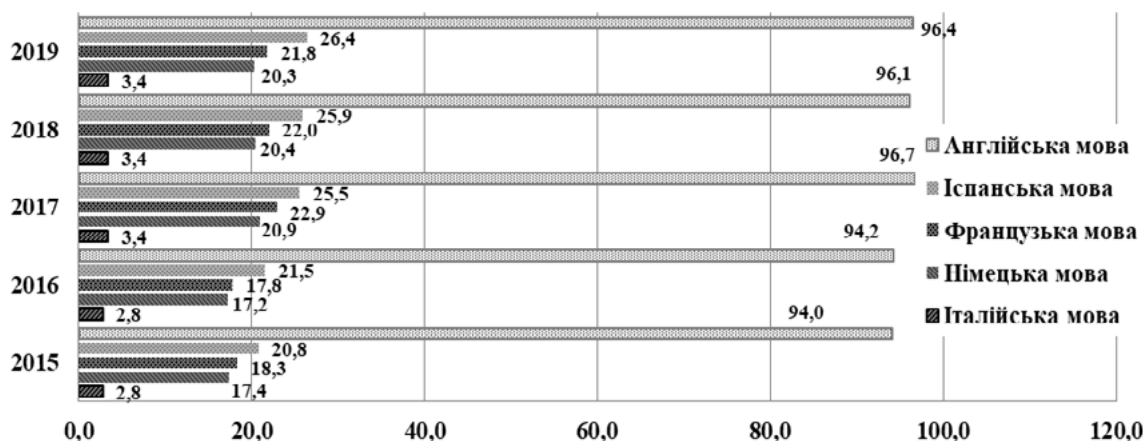

Рис. 1. Динаміка вивчення іноземних мов студентами країн європейського континенту

Джерело: складено автором за даними (European Commission, 2021)

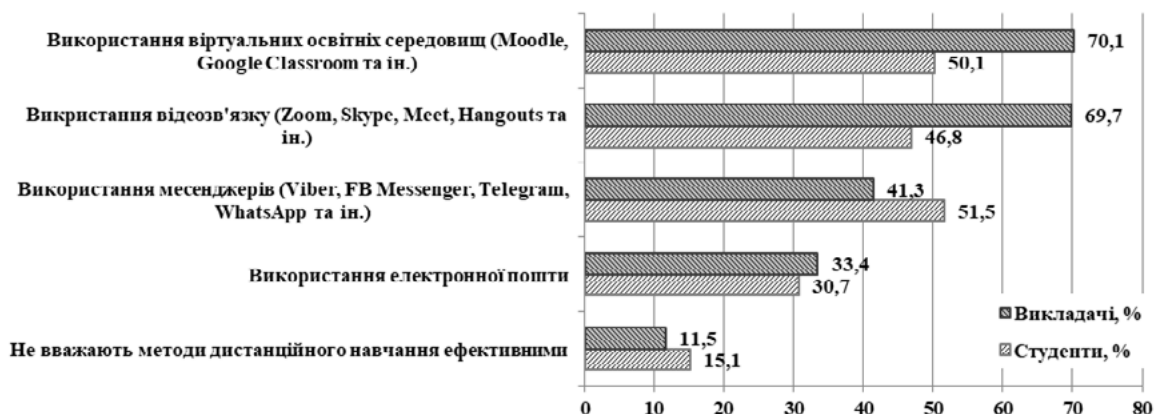

Рис. 2. Методи дистанційного навчання студентів ЗВО України

Джерело: складено автором за даними (Державна служба якості освіти України, 2021: 15-16)

communication tools) та асинхронні (asynchronous communication tools). Синхронні – це саме ті методи, які передбачають повну інтеграцію процесу навчання у життя студента і викладача, тобто, взаємодія учасників навчального процесу відбувається у реальному часі. Для організації синхронної роботи групи студентів та педагога використовуються електронні ресурси, платформи, віртуальні класи, а тому такий метод навчання характеризу-

ється як електронно-дистанційний. Асинхронні методи переважно використовуються в організації традиційно-дистанційного навчання – постачання навчального матеріалу через пошту та інші засоби передачі інформації.

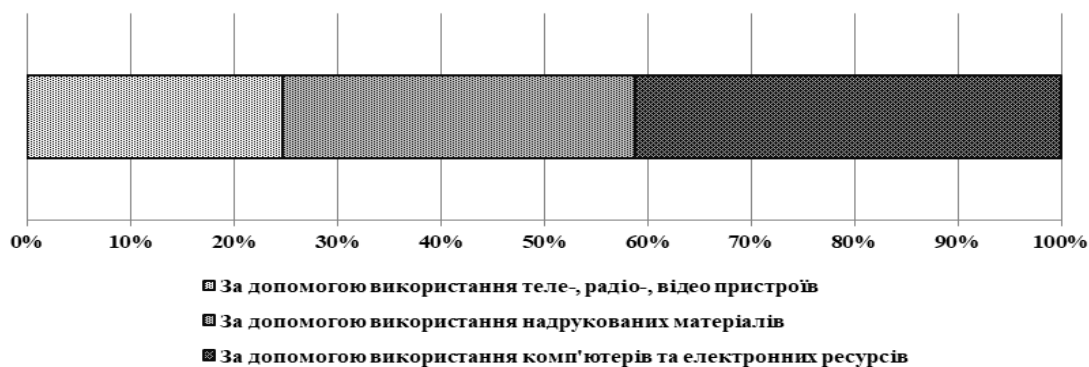
У процесі опитування було встановлено, що найбільш ефективними засобами комунікації та обміну інформацією здобувачами освіти визначено такі, як:

Таблиця 1

Порівняльна характеристика платформ Moodle, Google Classroom та Sakai

Платформа	Характеристика
Moodle	Платформа Moodle в повній мірі дає можливість реалізувати прагнення студентів у вивченні іноземної мови, застосовуючи всі необхідні матеріали та ресурси. Платформа інтегрує безліч матеріалів та інформаційних даних, має значний потенціал для використання мультисенсорних технологій навчання шляхом використання аудіо-, відео-, текстової інформації, допоміжних файлів (аудіо- і DVD), презентацій. Викладач іноземної мови може наповнювати свій курс цікавим, пізнавальним і сучасним матеріалом. Ключовими навчальними елементами для наповнення курсу «Іноземна мова» є: глосарій, база даних, завдання, книга, форум, тест. Переваги платформи полягають у розширених дидактичних можливостях використання навчально-методичних матеріалів; можливостях організації та перманентного керування навчальним процесом; формуванні навичок самостійної роботи та самоорганізації здобувачів освіти.
Google Classroom	Google Classroom це інструмент, який поєднує в собі переваги використання Google Drive – для створення та розповсюдження завдань, Google Docs, Sheets and Slides – для написання звітів, Gmail – для спілкування та Google Calendar – для планування діяльності, а також пошукова система Google для допомоги у проектуванні. Основними можливостями використання Google Classroom є взаємодія та спільна робота учасників навчального процесу, економія часу, а також зручна підтримка для адміністраторів.
Sakai	Можливості Sakai для викладачів включають в себе: налаштування почергової появи завдань, повідомлень або нових матеріалів курсу на основі фіксованих дат або активності учасників курсу, додавання матеріалів для групи або окремого студента, створення групи навіть поза межами курсів, перегляд оцінок студентів, створення різноманітних тестів та індивідуальних завдань, встановлення часу, коли студенти можуть отримати доступ до проходження тестів, та обмеження часу їх проходження. Можливості Sakai для студентів: можливість самостійно записатися на курс, створювати особисті папки, в які вони можуть завантажувати файли та в які їм можуть завантажувати матеріали викладачі, використовувати пошук за темами форумів та документів виконувати тести декілька разів, отримувати оцінки за результатами тестів одразу ж після їх виконання.

Джерело: складено автором за даними (Цвях та ін., 2020: 137; Войтович, Трофименко, 2019: 40; Романюк, 2016: 320-321)

Рис. 3. Навчання іноземних мов у розрізі різних методів сприйняття інформації

Джерело: складено автором за даними (European Commission, 2021)

1) асинхронні методи навчання:
 – месенджери (Viber, Messenger, Telegram та ін.) – 51,5% здобувачів надають прихильність;
 – електронна пошта – 30,0% здобувачів надають прихильність;

2) синхронні методи навчання:
 – віртуальні освітні середовища (Moodle та ін.) – 50,1% здобувачів надають прихильність;
 – засоби відеозв'язку (Zoom, Skype, Meet та ін.) – 46,8% здобувачів надають прихильність.

Серед науково-педагогічного складу більшу прихильність отримали синхронні методи взаємодії, зокрема віртуальні освітні середовища – 70,1% серед опитаних підтвердили ефективність застосування у навчанні студентів; результативність асинхронних інструментів засвідчили лише 39,5% викладачів: 41,0% прихильність віддали використанню месенджерів та 38,0% – використанню електронної пошти (Державна служба якості освіти України, 2021: 15) (рис. 2).

З метою вивчення іноземних мов запропоновано великий спектр різноманітних віртуальних освітніх платформ: ATutor, Claroline, Dokeos, LAMS, Moodle, ILIAS, Google Classroom, Sakai, LOTUS Learning Space, eFront. Вибір платформи для дистанційного навчання іноземної мови залежить від сукупності факторів, зокрема інтерфейсу, можливості викладання інформації та обміну різноманітними навчальними матеріалами, включаючи аудіо- та відеозаписи, презентації та посилання на корисні Інтернет-ресурси. В контексті збереження контролю за навчальним процесом віртуальні середовища пропонують автоматичний розрахунок статистики відповідей і контроль активності слухачів. Окреслені характеристики безпосередньо впливають на прихильність учасників навчального процесу та змінюють привабливість навчання, що максимізує ефект дистанційної роботи студентів ЗВО. Практика навчання іноземних мов

Таблиця 2

Переваги методів дистанційного навчання іноземних мов студентів

Переваги	Детальна характеристика
Інформаційно-технічні переваги	Можливість збалансованого застосування різних форм подання інформації; комунікація між суб'єктами освітнього процесу шляхом використання сучасних форм взаємодії: проведення чатів, форумів, використання блогів, віртуальних платформ; можливість роботи у віртуальних групах чи професійних спільнотах, за допомогою яких викладачі та студенти можуть спільно вдосконалювати мовні навички, спілкуватись із носіями мови.
Психологічні переваги	Розвиток індивідуально-психологічних якостей осіб: внутрішня мотивація до навчання, саморозвиток, індивідуальний стиль організації освітнього процесу, адаптивність і цілеспрямованість, підвищення рівня цифрової грамотності та компетентності, що зумовлює ріст конкурентоспроможності майбутнього фахівця на глобальному ринку праці; розвиток дистанційної комунікації.
Організаційно-педагогічні переваги	Вільний вибір закладу освіти незалежно від місця знаходження учасників навчального процесу, відсутність часових та просторових обмежень, а також нівеляція вікових обмежень; гнучкість і мобільність навчального процесу; можливість паралельно здобувати інші необхідні професійні компетентності, окрім мовних.

Джерело: складено автором за даними (Романовський та ін., 2019: 28)

студентів відобразила, що найперспективнішими платформами є Moodle, Google Classroom та Sakai (табл. 1).

Наведені в табл. 1 платформи надають широкий спектр можливостей для мультисенсорного вивчення іноземної мови в умовах дистанційної освіти. Дослідження, проведені серед країн європейського континенту, свідчать про прихильність учасників навчального процесу до мультисенсорних методів вивчення іноземної мови – одночасного сприйняття і передачі інформації із використанням різних аудіо-, відео- та текстових носіїв (рис. 3).

Основними перевагами використання сучасних методів дистанційного навчання іноземних мов є такі (табл. 2):

На шляху підвищення якості дистанційного навчання іноземних мов студентів вітчизняних ЗВО, на нашу думку, доцільно звернути увагу на такі аспекти та тенденції трансформації глобального освітнього простору:

- підвищення ролі іноземних мов в контексті працевлаштування та кар'єрного розвитку, реалізації особистісних амбіцій, що варто використовувати як дієвий стимул до навчання;

- поширення сучасних технологій та інноваційних інструментів навчання іноземних мов із дотриманням балансу інтересів кожного із учасників освітнього процесу, що вмотивовує до навчання та практичного застосування отриманих мовних навичок;

- реальна можливість вивчення декількох мов одночасно завдяки використанню мультимедійних онлайн-сервісів;

- високий рівень адаптованості дистанційного освітнього процесу до мультизадачності сучасного суспільства, що відображається у дотри-

манні балансу між освітньою та громадською активністю студентів;

- підвищення цінності мовного розмаїття в межах загальноєвропейського освітнього простору та спрощення комунікації на міждержавному рівні.

Враховуючи окреслені тенденції, можна стверджувати, що розвиток та інтеграція методів дистанційного навчання іноземних мов у структуру традиційної системи освіти є неминучим, оскільки це є вимогою сьогодення.

Висновки. У процесі дослідження було визначено, що методи дистанційного навчання іноземних мов – це інструменти синхронного та асинхронного забезпечення взаємодії між студентами і науково-педагогічними працівниками, які необхідні для підтримки безперервного індивідуалізованого процесу здобуття освіти; основною метою використання таких методів є збереження опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних технологій та ІКТ.

Тенденції розвитку методів дистанційного навчання іноземних мов у ЗВО України мають неоднозначний характер; певний відсоток учасників навчального процесу розглядають їх як малоефективні. Проте інформатизація суспільства триває, а тому поширення сучасних інноваційних методів і інструментів забезпечення дистанційного навчання є неминучим. Окрім того, дистанційне навчання іноземних мов має низку інформаційно-технічних, організаційно-педагогічних та психологічних переваг, які надають пріоритетність дистанційному навчанню в умовах обмеження соціальної взаємодії та активного розвитку ІКТ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Спірін О.М., Лупаренко Л.А. Досвід використання програмної платформи Open Journal Systems для інформаційно-комунікаційної підтримки науково-освітньої діяльності. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. № 61 (5). С. 196–218. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2017_61_5_19 (дата звернення 05.06.2021).
2. Биков В., Спірін О., Пінчук О. Сучасні завдання цифрової трансформації освіти. *Вісник кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*. 2020. № 1. С. 27–36. doi: [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(1\).2020.27-36](https://doi.org/10.35387/ucj.1(1).2020.27-36).
3. Мізюк В.А. Змішане навчання як інноваційний підхід інтеграції навчального процесу у закладах освіти. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2019. № 3. С. 172–177.
4. Блощинський І.Г. Сутність та зміст поняття «дистанційне навчання» в зарубіжній та вітчизняній науковій літературі. *Вісник Національної академії Державної служби України. Педагогічні науки*. 2015. Вип. 3. С. 5–25.
5. Шаран Р.В. Професійна підготовка магістрів інформаційних технологій в системі дистанційної освіти США: дис... канд. пед. наук : 13.00.04. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010. 249 с.
6. Holubnycha L., Vaibekova L. Modern Technologies for University Students' Language Learning in Pandemic. *Postmodern Openings/Deschideri Postmoderne*. 2020. № 11 (2). pp. 59–65.
7. Tsviak L., Kononova D. The role of modern information technology in the study of foreign languages: the usage of electronic dictionaries. *Збірник наукових праць національної академії державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*. 2020. № 3 (18). С. 346–356.
8. The EU in the world: 2020 edition. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020. p. 149.
9. Про освіту: Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2145-19> (дата звернення 05.06.2021).

10. Education and training / European Commission, 2021. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training/overview> (дата звернення 05.06.2021).

11. Інформаційно-аналітична довідка про результати опитування щодо стану використання технологій дистанційного навчання у закладах вищої освіти України / Державна служба якості освіти України, 2021. Available at: www.sqe.gov.ua/ (дата звернення 05.06.2021).

12. Цвях Л.В., Яковенко Н.В., Дьомкін О.Л., Карасьова Л.А. Використання електронної платформи Moodle у процесі навчання іноземної мови здобувачів вищої освіти. *Молодий вчений. Серія: Педагогічні науки*. 2020. № 6 (82). С. 135–139.

13. Войтович І.С., Трофименко Ю.С. Особливості використання Google Classroom для організації дистанційного навчання студентів. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 2: Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання*. 2019. № 20 (27). С. 39–43.

14. Романюк С.М. Дистанційне навчання іноземної мови: порівняльний аналіз сучасних платформ та онлайн-сервісів. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія*. 2016. № 1. С. 318–325.

15. Романовський О.Г., Квасник О.В., Мороз В.М., Підбуцька Н.В., Резнік С.М., Черкашин А.І., Шаполова В.В. Фактори розвитку та напрямки вдосконалення дистанційної форми навчання в системі вищої освіти України. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. № 74 (6). С. 20–42.

REFERENCES

1. Spirin, O.M. & Luparenko, L.A. Dosvid vykorystannja programnoi' platformy Open Journal Systems dlja informacijnno-komunikacijnoi' pidtrymky naukovo-osvitnoi' dijal'nosti [Experience of using Open Journal Systems software platform for information and communication support of scientific and educational activities], *Information technology and teaching aids*, 2017, vol. 61, no. 5, pp. 196–218, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2017_61_5_19 (Accessed 05 June 2021) [in Ukrainian].

2. Bykov, V., Spirin, O., & Pinchuk, O. Suchasni zavdannja cyfrovoi' transformacii' osvity [Modern tasks of digital transformation of education], *UNESCO Chair Journal "Lifelong Professional Education in the XXI Century"*, 2020, vol. 1, pp. 27–36. doi: [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(1\).2020.27-36](https://doi.org/10.35387/ucj.1(1).2020.27-36) [in Ukrainian].

3. Mizyuk V. Zmishane navchannja jak innovacijnyj pidhid integracii' navchal'nogo procesu u zakladah osvity [Blended learning as a modern educational technology for integrating the learning process in education institutions], *Naukovyj visnyk imeni V. O. Suhomlyns'kogo. Pedagogichni nauky*, 2019, vol. 3, pp. 172–177 [in Ukrainian].

4. Bloshchynskiy I. H. Sutnist' ta zmist ponjattja «dystancijne navchannja» v zarubizhnij ta vitchyznjanij naukovij literaturi [Essence and content of the notion "distance learning" in foreign and national scientific literature], *Magazine of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine*, 2015, vol. 3, pp. 5–25. [in Ukrainian].

5. Sharan R. V. Profesiina pidhotovka mahistriv informatsiinykh tekhnolohii v systemi dystantsiinoi osvity USA [Professional training of masters of information technology in the US distance education system]: dys...kand. ped. nauk: 13.00.04. TNPU im. V. Gnatjuka, Ternopil, 2010. 249 p. [in Ukrainian].

6. Holubnycha L., Baibekova L. Modern Technologies for University Students' Language Learning in Pandemic, Post-modern Openings/Deschideri Postmoderne, 2020, vol. 11 (2), pp. 59–65 [in English].

7. Tsviak L., Kononova D. The role of modern information technology in the study of foreign languages: the usage of electronic dictionaries, *Zbirnyk naukovykh prac' nacional'noi' akademii' derzhavnoi' prykordonnoi' sluzhby Ukrainy. Serija: pedagogichni nauky*, 2020, vol. 3 (18), pp. 346–356 [in English].

8. The EU in the world: 2020 edition. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020. 149 p. [in English].

9. Zakon Ukrainy № 2145-VIII vid 05.09.2017 r. "Pro osvitu" [Law of Ukraine № 2145-VIII of 05.09.2017 "On education"], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2145-19> (Accessed 05 June 2021) [in Ukrainian].

10. Education and training, European Commission, 2021, available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training/overview> (Accessed 05 June 2021).

11. Informacijno-analitychna dovidka pro rezul'taty opytuvannja shhodo stanu vykorystannja tehnologij dystancijnogo navchannja u zakladah vyshhoi' osvity Ukrainy [Information and analytical report on the results of the survey on the state of use of distance learning technologies in higher education institutions of Ukraine], *The State Inspectorate of the Quality of Education*, 2021, available at: www.sqe.gov.ua/ (Accessed 05 June 2021) [in Ukrainian].

12. Cvjah L.V., Jakovenko N.V., D'omkin O.L., Karas'ova L.A. Vykorystannja elektronnoi' platformy Moodle u procesi navchannja inozemnoi' movy zdobuvachiv vyshhoi' osvity [Use of the Moodle electronic platform in teaching a foreign language to higher education institutions students], *Molodyj vchenyj. Serija: Pedagogichni nauky*, 2020, vol. 6 (82), pp. 135–139 [in Ukrainian].

13. Vojtovych I. S., Trofymenko Ju. S. Osoblyvosti vykorystannja Google Classroom dlja organizacii' dystancijnogo navchannja studentiv [Features of google classroom for the organization of distance learning of students]. *Naukovyj chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. Serija 2: Komp'juterno-orijentovani systemy navchannja*, 2019, vol. 20 (27), pp. 39–43 [in Ukrainian].

14. Romanjuk S. M. Dystancijne navchannja inozemnoi' movy: porivnjal'nyj analiz suchasnykh platform ta onlajn-servisiv [Distance learning of a foreign language: a comparative analysis of modern platforms and online services], *Visnyk Dnipropetrovs'kogo universytetu imeni Alfreda Nobelja. Serija: Pedagogika i psihologija*, 2016, vol. 1, pp. 318–325 [in Ukrainian].

15. Romanovskiy O.G., Kvasnyk O.V., Moroz V.M., Pidbutska N.V., Reznik S.M., Cherkashin A.I., Shapolova V.V. Faktory rozvytku ta naprjamy vdoskonalennja dystancijnoi' formy navchannja v systemi vyshhoi' osvity Ukrainy [Development factors and directions for improving distance learning in the higher education system of Ukraine], *Informatsijni tekhnolohii i zasoby navchannja*, 2019, vol. № 74 (6), pp. 20–42 [in Ukrainian].